

Zo ging dat in Gruitrode in 1823

Op 31 januari 1823 verspreidde het provinciebestuur van Limburg via de *Mémorial administratif* een circulaire voor de gemeentebesturen, waarin hen werd medegedeeld dat bij Koninklijk Besluit beslist was dat de gemeentebesturen een overzicht moesten opstellen van de *blusmiddelen* en andere voorzieningen tegen brand die zich in de gemeente bevonden.

In Gruitrode viel deze oproep niet in dovemansoren. Op 4 maart 1823 kon de burgemeester aan het provinciebestuur laten weten dat de gemeente op *eenige branthaeken* na, niet beschikte over brandbestrijdingsmateriaal, maar dat er wel een gemeentelijk *brantreglement* was. De brief van de burgemeester en de tekst van het reglement zijn bewaard in een register van briefwisseling dat nu deel uitmaakt van het archief van Petrus Jacob Derconingen in het Rijksarchief te Hasselt. Derconingen was in de eerste helft van de negentiende eeuw burgemeester van Gruitrode. Het brandreglement van Gruitrode maakt duidelijk wat men daar in 1823 als de belangrijkste oorzaken van brand beschouwde: slecht onderhouden schoorstenen, het strooien van hete asse in de stallen of in de omgeving van het huis, met open brandende lampen in stal of schuur gaan, vlas bewerken of graan dorsen bij het licht van een lamp of lantaarn, en roken in stallen of schuren.

Tekstuitgave: Rijksarchief te Hasselt, *Archief van P.J. Derconingen*, nr. 8.

Gruitrode, den 4 meert 1823

Agtervolgens uedele circulair van den 31 januari 1823 lett. C Memoriael administratif n° 7. Zient dat zijne majesteijd stellige begeerte doet kennen aan alle de plaatselijke besturen der zelve verplichten tot het zorgen voor de voorziening in de noodige blusmiddelen tot wering van soortgelijke rampen, eene opgave te ontvangen welk zig in deeze gemeente bevinden – eenige

branthaeken – en dat daar waar zoodanige ontbreken, tot aanschaffing daarvan worde overgegaan. Geene middelen van brandspuyten te bezorgen en dat de zelve hier niet kunnen dienen door het gebrek van water en de huizen te ver van malkander geleegeen zijn.

Brantreglement

Art. 1. De schoorsteen en zullen geveegd worden twee maal binnen het jaar als het plaatselijk bestuur zal noodig oordeelen.

Art. 2. Het is verboden van asschen in de stallen te schudden, maar ten minsten vier ellen afstand van alle gebouwen of andere brandstoffen zullen moeten verwijderd zijn.

Art. 3. Het is verboden van in stallen, schuren of op zolders te gaan met eene ontstooke lamp, zal een ieder verplicht zijn zich van eene behoorlijke gesloote lantaarn te voorzien.

Art. 4. Het is verboden vlas te kippen, zwongen of hekelen met eene lamp of lantaarns.

Art. 5. Het is verboden in stallen, schuren of bij andere brandstoffen tabak te rooken.

Art. 6. Het is verboden met den avond te dorsen, maar des smorgens na vijf uren is het toegelaten met eene behoorlijke lantaarn.

Art. 7. Bij aldien een brandt kwam te ontstaen in een afgelegen hujs of gehugt der gemeente, zal men zorgen dat dadelijk een persoon zich begeeft bij de plaatselijke regering om deezen hier af te onderrigten ten eijnde zij alle maatregels kan nemen om den brand te blussen.

Art. 8. Zoo haast een brand ontstaat zal men op de klokke slaan, op welke klokkeslag ieder inwoonder zal verplicht zijn zich dadelijk naar den brand te begeven, voorzien van een immer om zoo mogelijk den brand te kunnen blusschen.

Art. 9. Degeene die zich zoude weygeren naar den brand te begeven of welke geene hulp zou willen bijbrengen zullen gestraft worden met eene amende van eenen tot vier guldens.

Art. 4-5-6. De overtreders van deze artikels zullen gestraft worden van eenen tot drij guldens of voor een gevangenis van eenen tot vier daegen.

Rombout NIJSSEN